

Sygn. akt V CZ 64/13

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

w sprawie ze skargi H. J.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu
Apelacyjnego z dnia 1 lutego 2006 r., wydanym w sprawie z powództwa H. J.
przeciwko B. K.

o ochronę dóbr osobistych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 5 grudnia 2013 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 10 czerwca 2013 r.

1. oddała zażalenie,

**2. przyznaje radcy prawnemu J. B. od Skarbu Państwa (Sąd
Apelacyjny) kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych),
zwiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem
kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi w
postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 czerwca 2013 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę H. J. o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 1 lutego 2006 r., wydanym w sprawie z powództwa skarżącego przeciwko B. K. o ochronę dóbr osobistych.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że skarżący powołał się na pozbawienie go możliwości obrony swych praw spowodowane tym, że w dniu 8 kwietnia 2004 r. Sąd - pomimo nieobecności skarżącego i jego pełnomocnika - nie odroczył rozprawy, chociaż pełnomocnik złożył wcześniej wniosek o odroczenie ze względu na kolizję terminów, oraz że pełnomocnik bez wiedzy skarżącego zamieścił w pozwie wniosek o przeprowadzenie rozprawy także w nieobecności powoda. Skarżący powołał się też na nowe okoliczności w postaci wyroku wydanego w sprawie ... 228/08, toczącej się przed Sądem Okręgowym w C., i na przeprowadzone w tej sprawie dowody, a ponadto przytoczył zarzuty merytoryczne dotyczące sprawy zakończonej zaskarżonym wyrokiem. Skarga została wprawdzie sformułowana w sposób odpowiadający ustawowym przesłankom wznowienia, jednak w rzeczywistości podstawa przewidziana w art. 401 pkt 2 k.p.c. nie występuje, a poza tym skarga została złożona po upływie terminów określonych w art. 407 § 1 i art. 408 k.p.c.

Zgodnie z art. 408 k.p.c., po upływie lat pięciu od uprawomocnienia się wyroku nie można żądać wznowienia, z wyjątkiem wypadku, gdy strona była pozbawiona możliwości działania lub nie była należycie reprezentowana. Wyrok, którego dotyczy skarga o wznowienie, uprawomocnił się w dniu 1 lutego 2006 r., natomiast skarga została wniesiona w dniu 11 marca 2013 r. Skarżący powołał się wprawdzie na pozbawienie go możliwości obrony swych praw, ale uczynił to po upływie terminu przewidzianego w art. 407 § 1 k.p.c. Według tego przepisu, skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzymiesięcznym; termin ten liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia, a gdy podstawą jest pozbawienie możliwości działania lub brak należytej reprezentacji - od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub przedstawiciel ustawowy. Skarżący łączy pozbawienie go możliwości działania z nieuwzględnieniem wniosku

o odroczenie rozprawy w dniu 8 kwietnia 2004 r. O fakcie tym dowiedział się natomiast najpóźniej z uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji, a o prawomocnym wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 1 lutego 2006 r. - w dniu jego ogłoszenia. W tej sytuacji skarga ulegała odrzuceniu, jako wniesiona po upływie przepisanego terminu (art. 410 § 1 k.p.c.).

W zażaleniu na to postanowienie powód wniósł o orzeczenie o dopuszczalności wznowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w celu jej rozpoznania przy uwzględnieniu okoliczności mogących skutkować nieważnością postępowania. Skarżący zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 410 w związku z art. 401 pkt 2, art. 378 § 1 i art. 379 pkt 5 k.p.c. przez przyjęcie, że na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2004 r. był należycie reprezentowany, art. 410 w związku z art. 407 § 1, art. 401 pkt 2, art. 378 § 1 i art. 379 pkt 5 k.p.c. przez przyjęcie, że skarga została wniesiona po upływie przepisanych terminów, i art. 410 w związku z art. 403 § 2 k.p.c. przez pominięcie podstawy wznowienia w postaci wykrycia prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w C. z dnia 13 marca 2012 r. w sprawie ... 228/08, dotyczącego tego samego stosunku prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny odrzucił skargę o wznowienie z tej przyczyny, że została ona wniesiona po upływie terminów określonych w art. 407 § 1 i art. 408 k.p.c., ale niezależnie od tej przyczyny stwierdził, że wskazane w skardze okoliczności nie świadczą o pozbawieniu powoda możliwości obrony swych praw. Podkreślił, że Sąd Okręgowy w dniu 8 kwietnia 2004 r. oddalił wniosek pełnomocnika powoda o odroczenie rozprawy, jednak ani powód, ani jego pełnomocnik na najbliższym posiedzeniu nie zgłosili zastrzeżeń w trybie art. 162 k.p.c. Natomiast okoliczność, że pełnomocnik bez wiedzy powoda zamieścił w pozwie wniosek o przeprowadzenie rozprawy także w jego nieobecności może jedynie uzasadniać zarzut w stosunku do pełnomocnika.

W zażaleniu skarżący kwestionuje dokonaną ocenę powołanej przez niego podstawy wznowienia z art. 401 pkt 2 k.p.c., podnosząc, że na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2004 r. Sąd przesłuchał świadków oraz pozwaną w charakterze strony,

a przeprowadzenie tych dowodów - pomimo oddalenia wniosku o odroczenie rozprawy - było równoznaczne z pozbawieniem go możliwości obrony swych praw.

Odnosząc się do tego zarzutu trzeba stwierdzić, że ocena Sądu Apelacyjnego co do tego czy podstawa wznowienia z art. 401 pkt 2 k.p.c. rzeczywiście wystąpiła wykracza poza granice wstępnej kontroli dokonywanej na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 410 k.p.c. Jak wynika bowiem z art. 412 § 2 k.p.c., badanie zasadności skargi o wznowienie, dla której stwierdzenie istnienia powoływanej podstawy wznowienia ma zasadnicze znaczenie, odbywa się na rozprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 1996 r., I PKN 9/96, OSNP 1997, nr 11, poz. 196, z dnia 21 grudnia 1999 r., I PKN 448/99, OSNP 2001, nr 15, poz. 487, z dnia 7 listopada 2003 r., V CZ 105/03, nie publ. i z dnia 30 października 2013 r., V CZ 43/13, nie publ.).

Konstatacja ta nie ma jednak znaczenia dla oceny zasadności zażalenia, trafnie bowiem Sąd Apelacyjny zauważył, że po upływie lat pięciu od uprawomocnienia się wyroku nie można żądać wznowienia, z wyjątkiem wypadku, gdy strona była pozbawiona możliwości działania lub nie była należycie reprezentowana (art. 408 k.p.c.). Pięcioletni termin rozpoczyna bieg od dnia uprawomocnienia się orzeczenia i biegnie niezależnie od terminu trzymiesięcznego określonego w art. 407 § 1 k.p.c. Po upływie terminu pięcioletniego skarga o wznowienie jest niedopuszczalna, choćby jeszcze nie upłynął lub nawet nie rozpoczął biegu termin trzymiesięczny. Jeżeli natomiast termin pięcioletni upływa w czasie biegu terminu trzymiesięcznego, termin trzymiesięczny ulega skróceniu, nie może bowiem wykraczać poza okres pięcioletni liczony od uprawomocnienia się orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2011 r., II CZ 2/12, nie publ.).

Ze względu na to, że w niniejszej sprawie skarga o wznowienie została wniesiona po upływie pięcioletniego terminu wskazanego w art. 408 k.p.c., powołane przez skarżącego nowe dowody, z których nie mógł skorzystać w poprzednim postępowaniu, pozostają bez znaczenia dla dopuszczalności skargi. Co się zaś tyczy podstawy wznowienia wskazanej w art. 401 pkt 2 k.p.c., to - jak

trafnie przyjął Sąd Apelacyjny - skarga została wniesiona po upływie terminu trzymiesięcznego przewidzianego w art. 407 § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw i - stosownie do § 15 w związku z § 10 ust 1 pkt 2, § 12 ust. 2 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490) - przyznał pełnomocnikowi powoda koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu zażaleniowym.